

HADİS İNKÂRCILARINA ŞER'Î REDDİYE

UBEYDULLAH ARSLAN
İSLAM DAVETÇİSİ

HADİS İNKÂRCILARINA ŞER'Î REDDİYE

10 TEMEL İLMÎ ÖLÇÜ – KISA ÖZET

1

SÜNNET ŞER'Î BİR HÜCCETTİR

Kur'an, Resûlullah'a ﷺ itaati emreder; sahih Sünnet'i kabul etmek Kur'an'ın bu emrinin gereğidir.

2

RESÛLE İTAAT, YALNIZ KUR'AN'I OKUMAK DEĞİLDİR

Kur'an, Allah'a itaatin yanında Resûle itaati de ayrıca emretmiş ve onun hükmüne teslim olmayı istemiştir.

3

RESÛLULLAH ﷺ KUR'AN'I BEYAN ETMEKLE GÖREVLENDİRİLMİŞTİR

Kur'an'ın mücmel hükümlerini açıklamak ve ümmete öğretmek, Resûlullah'ın ﷺ Kur'an tarafından bildirilen vazifelerindendir.

4

SÜNNET, KUR'AN'IN AMELÎ TATBİKİNİ AÇIKLAR

Namaz, zekât ve hac gibi ibadetlerin birçok tafsilatı, Resûlullah'ın ﷺ sahih söz ve uygulamalarıyla öğrenilir.

5

ZAYIF VE UYDURMA RİVAYETLER, SAHİH SÜNNETİ GEÇERSİZ KILMAZ

Hadis âlimlerinin geliştirdiği isnad, cerh-ta'dîl ve illet tenkidi, sahih rivayeti zayıf ve uydurma rivayetten ayırmak içindir.

6

HADİS TENKİDİ İLE SÜNNET İNKÂRI AYNI DEĞİLDİR

Bir rivayetin Resûlullah'tan ﷺ sabit olup olmadığını ilmî usûlle araştırmak başka; sahih Sünnet'in hücciyetini bütünüyle reddetmek başkadır.

7

SAHİH HABER-İ VÂHİD ŞER'Î DELİLDİR

Selefin usûlünde güvenilir râviler yoluyla sahih olarak sabit olan haber, yalnız âhâd olduğu gerekçesiyle hükümsüz sayılmaz.

8

SAHİH HADİS ŞAHSÎ AKIL ÖLÇÜSÜYLE REDDEDİLMEZ

Akıl nassı anlamanın vasıtasıdır; kişinin "aklıma yatmadı" kanaati, sahih bir hadisi reddetmek için müstakil şer'î delil değildir.

9

SÜNNET VAHİY KAYNAKLI NEBEVÎ BEYANDIR

Kur'an ile Sünnet aynı özelliklere sahip değildir; ancak sahih Sünnet, Resûlullah'ın ﷺ din adına yaptığı vahiy kaynaklı ve bağlayıcı Nebevî beyandır.

10

"KUR'AN BİZE YETER" SÖZÜ, KUR'AN'IN SÜNNET'E VERDİĞİ MAKAMLA BAĞDAŞMAZ

Kur'an bizzat Resûle itaati ve ittibâyı emrettiğinden, Kur'an'a bağlılık iddiasıyla sahih Sünnet devre dışı bırakılamaz.

⚠ DAHA FAZLASINI OKUYUN ⚠

Şayet bu kısa bilgiler sizin için yeterli değilse, meselelerin Kur'an ve sahih Sünnet delilleri, Selef imamlarının açıklamaları ve ilmî kaynaklarıyla ayrıntılı olarak ele alındığı 1, 2, 3... şeklinde devam eden bu çalışmanın tamamını okuyunuz.

UBEYDULLAH ARSLAN – İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

HADİS İNKÂRCILARINA ŞER'Î REDDİYE

01 — SÜNNET, ŞER'Î BİR HÜCCETTİR

“Bize yalnız Kur'an yeter, hadis dinî delil değildir” deniliyorsa, önce bu iddianın Kur'an'ın kendisine uygun olup olmadığı sorulmalıdır. Çünkü Kur'an, Resûlullah ﷺ'e itaati Allah'a itaattan bağımsız ve tercihe bırakılmış bir husus olarak sunmamıştır.

Allah Teâlâ şöyle buyurur: **“Kim Resûle itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur.”** (Nisâ, 80) Âyet, Resûle itaati doğrudan Allah'a itaatle ilişkilendirmektedir. Öyleyse Kur'an'a tâbi olmak, Kur'an'ın emrettiği Resûle itaati de kabul etmeyi gerektirir.

Allah Teâlâ ayrıca: **“Allah'a itaat edin, Resûle itaat edin...”** buyurur. (Nisâ, 59) Burada yalnız “Allah'a itaat edin” denilmemiş; Resûle itaat ayrıca emredilmiştir. İhtilaf hâlinde meselenin “Allah'a ve Resûle” döndürülmesi de aynı âyetin devamında emredilmiştir.

Dahası Allah Teâlâ: **“Hayır! Rabbine yemin olsun ki aralarında çıkan anlaşmazlıklarda seni hakem kılmadıkça... iman etmiş olmazlar.”** buyurmuştur. (Nisâ, 65) Resûlullah'ın ﷺ hükmünü kabul etmek böylece yalnız tarihî bir tercih değil, iman ve teslimiyet meselesi olarak zikredilmiştir.

Bir başka âyette: **“Resûl size ne verdiyse onu alın; size neyi yasakladıysa ondan sakının.”** buyrulur. (Haşr, 7) Âyetin bağlamı fey taksimatı olmakla beraber, Resûlün emir ve nehyine ittibâ esasını açıkça ortaya koymaktadır.

Kur'an ayrıca Resûlullah ﷺ'in görevini yalnız vahiy lafızlarını insanlara ulaştırarakla sınırlandırmaz: **“Sana zikri indirdik ki insanlara kendilerine indirileni açıklayasın.”** buyurur. (Nahl, 44) Demek ki Resûl ﷺ hem tebliğ eder hem de beyan eder.

Burada temel soru şudur: Kur'an Resûle itaati, onun hükmünü kabulü ve beyanına müracaatı emrediyorsa, sahih olarak sabit olan Sünnet hangi Kur'an deliliyle bütünüyle hükümsüz sayılabilir?

İmam Şâfiî rahimehullah da *er-Risâle*'de Kur'an'daki bu âyetlerden hareketle Allah'ın Resûlüne itaati farz kıldığını ve Resûlün Sünnetine ittibânın Allah'ın emrine ittibâ olduğunu temellendirmiştir.

Bu sebeple Kur'an ile sahih Sünnet karşı karşıya getirilmez. Sahih Sünnet'i hüccet kabul etmek Kur'an'a ortak bir kitap oluşturmak değil; aksine Kur'an'ın Resûle itaat, hükmünü kabul ve beyanına tâbi olma emirlerini yerine getirmektir.

İLMÎ ÖLÇÜ

“Yalnız Kur'an” diyen kimseye önce Kur'an'ın Resûle itaati emreden âyetleri sorulur: Kur'an Resûle itaati emrediyorsa, sahih Sünnet hangi Kur'an deliliyle devre dışı bırakılmaktadır?”

UBEYDULLAH ARSLAN – İSLAM DAVETÇİSİ
ŞELÂLE İLİM VE DAVET MECLİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

HADİS İNKÂRCILARINA ŞER'Î REDDİYE

02 — RESÛLE İTAAT, YALNIZ KUR'AN'I OKUMAK DEĞİLDİR

“Resûle itaat etmek zaten Kur'an'a itaat etmektir; onun Kur'an dışında sahîh olarak sabit olan beyanları bağlayıcı değildir” deniliyorsa, bu iddia önce Kur'an'ın Resûle itaati nasıl emrettiğiyle karşılaştırılmalıdır.

Allah Teâlâ: **“Ey iman edenler! Allah'a itaat edin, Resûle itaat edin...”** buyurur. (Nisâ, 59) Âyette Resûle itaat ayrıca emredilmiş, ihtilafların da Allah'a ve Resûle döndürülmesi istenmiştir.

Yine Allah Teâlâ: **“Kim Resûle itaat ederse Allah'a itaat etmiş olur.”** buyurmuştur. (Nisâ, 80) Resûle itaati Allah'a itaat sayan Kur'an, onun sahîh beyanlarını dinin dışında bırakmamaktadır.

Allah Teâlâ ayrıca: **“Allah ve Resûlü bir işe hükmettiği zaman, mümin bir erkek ve mümin bir kadın için o işte başka bir tercih hakkı yoktur.”** buyurur. (Ahzâb, 36) Bu âyet, Resûlün hükmüne teslimiyetin imanî bir yükümlülük olduğunu göstermektedir.

Bir başka âyette: **“Resûl size ne verdiyse onu alın; sizi neden men ettiyse ondan sakının.”** buyurulmuştur. (Haşr, 7) Âyetin özel bağlamı fey taksimi olmakla birlikte, Resûlün verdiği uyma ve nehyinden sakınma emri açıktır.

İmam Şâfiî rahimehullah, Allah'ın Kitabında Resûlüne itaati farz kıldığını ve ona itaati kendisine itaat saydığını Kur'an delilleri üzerinden açıklamıştır. [1]

İmam Ahmed rahimehullah da Resûlullah'ın ﷺ hadislerinin reddedilmesi konusunda ağır bir uyarıda bulunarak: **“Kim Resûlullah'ın hadisini reddederse helâkin eşiğindedir.”** demiştir. [2]

O hâlde reddiyenin temel sorusu şudur: Kur'an defalarca “Resûle itaat edin” diyorsa, sahîh olarak sabit olan Nebvî Sünnet'i bağlayıcılıktan çıkaran Kur'an delili nedir?

Kur'an'a ittibâ ile sahîh Sünnet'e ittibâ birbirinin alternatifi değildir. Kur'an'a ittibânın gereği, Kur'an'ın itaati emrettiği Resûlullah'a ﷺ da ittibâ etmektir.

İLMÎ ÖLÇÜ

“Resûle itaat edin” emrini kabul edip sahîh Sünnet'i hükümsüz bırakma;
Kur'an'ın Resûle verdiği makamı yine Kur'an'ın açık âyetleriyle belirle.

KAYNAKÇA

- [1] İmam Şâfiî, *er-Risâle*, Bâbu Farzillâhi Tâ'ate Resûlihî (Allah'ın Resûlüne itaati farz kılması bahsi).
- [2] İbnü'l-Cevzî, *Menâkıbu'l-İmâm Ahmed*, İmam Ahmed'den naklen. (Sayfa numarası baskıya göre değişebilir.)

HADİS İNKÂRCILARINA ŞER'Î REDDİYE

03 — RESÛLULLAH ﷺ KUR'AN'I BEYAN ETMEKLE GÖREVLENDİRİLMİŞTİR

“Kur'an açıklanmaya muhtaç değildir; bize yalnız Kur'an yeter” deniliyorsa, bu iddia önce Kur'an'ın Resûlullah'a ﷺ verdiği beyan göreviyle karşılaştırılmalıdır. Çünkü Allah Teâlâ, Resûlünü yalnız vahyin lafızlarını insanlara ulaştıran bir nakledici olarak tanıtmamıştır.

Allah Teâlâ: **“Sana da zikri indirdik ki, insanlara kendilerine indirileni açıklayasın.”** buyurur. (Nahl, 44) Âyette geçen **“açıklayasın”** ifadesi, Resûlullah'ın ﷺ vahyi tebliğ etmesinin yanında onu beyan etme görevine de sahip olduğunu açıkça göstermektedir.

Yine Allah Teâlâ: **“Sonra onu açıklamak da bize aittir.”** buyurmuştur. (Kıyâme, 19) Kur'an'ın beyanı Allah'a ait olduğuna göre, Allah'ın bu beyanı Resûlü ﷺ vasıtasıyla öğretmesi vahyin hikmetine aykırı değil; bilakis Kur'an'ın bildirdiği Nebvî vazifenin gereğidir.

Allah Teâlâ ayrıca Resûlü hakkında: **“Onlara Kitabı ve hikmeti öğretir.”** buyurur. (Cum'a, 2) Kur'an'da Kitap ile beraber zikredilen hikmet, Selef ve birçok müfessir tarafından Resûlullah'ın ﷺ Sünneti ve dini açıklayan Nebvî öğretisi kapsamında değerlendirilmiştir.

İmam Şâfiî rahimehullah, Kur'an'daki **“Kitap ve hikmet”** ifadelerini ele alırken, ilim ehlinen güvendiği kimselerden hikmetin Resûlullah'ın ﷺ Sünneti olduğunun nakledildiğini belirtmiştir. [1] Böylece Sünnet, Kur'an'a sonradan eklenen yabancı bir unsur değil, Kur'an'ın işaret ettiği Nebvî beyanın temelidir.

Sünnet bu sebeple Kur'an'ın mücmel hükümlerini açıklar. Kur'an namazı emreder; fakat vakitlerin ve rekâtların birçok tafsilatı Nebvî uygulamayla öğrenilir. Kur'an zekâtı ve hacı emreder; bunların pek çok amelî tafsilatı yine Resûlullah'ın ﷺ beyanıyla bilinir.

İbn Teymiyye rahimehullah da Resûlün sünnetinin Kur'an'ı tefsir edip açıkladığını ve ona delâlet ettiğini ifade ederek Kitap ile Sünnet arasındaki bu beyan ilişkisini açıklamıştır. [2]

O hâlde reddiyenin sorusu açıktır: Kur'an, Resûlullah'a ﷺ **“insanlara açıklayasın”** diye görev veriyorsa, Resûlün sahih olarak nakledilmiş açıklamaları hangi Kur'an deliliyle bütünüyle devre dışı bırakılabilir?

Sünnet'i kabul etmek Kur'an'ın yetersiz olduğunu söylemek değildir. Aksine Kur'an'ın yeterliliğine inanmak, Kur'an'ın tayin ettiği Nebvî beyan makamını da kabul etmeyi gerektirir.

İLMÎ ÖLÇÜ

Kur'an'ın Resûle verdiği “beyan” görevini ortadan kaldırma.
Kur'an'ı, onu insanlara açıklamakla görevlendirilen Resûlullah'ın ﷺ
sahih Sünnetinden koparma.

KAYNAKÇA

- [1] İmam Şâfiî, *er-Risâle*, Bâbu'l-Beyân; “Kitap ve Hikmet” âyetlerinin açıklaması.
- [2] İbn Teymiyye, *Mecmû'u'l-Fetâvâ*, c. 13, *Mukaddimetün fî Usûli't-Tefsîr*.

HADİS İNKÂRCILARINA ŞER'Î REDDİYE

04

SÜNNET OLMADAN KUR'AN'IN AMELÎ TATBİKİ TAM OLARAK BİLİNEMEZ

- ✽ Kur'an, birçok ibadetin farziyetini toplu şekilde bildirir; fakat bunların uygulama ayrıntılarını kısaca geçer. Bu yöntemin hikmeti, Resûlullah'ın ﷺ beyan ve öğretim vazifesinin ortaya çıkmasıdır.
- ✽ Allah Teâlâ: **“Namazı dosdoğru kılın ve zekâtı verin.”** buyurur. (Bakara, 43) Ancak namazların vakitleri, rekâtları, rükünleri ve eda şekilleri bu âyette bildirilmemiştir. Bunlar, Resûlullah'ın ﷺ uygulamasıyla ümmete ulaşmıştır.
- ✽ Resûlullah ﷺ açıkça: **“Beni nasıl namaz kılarken gördüyseniz siz de öyle namaz kılın.”** buyurmuştur. [1] Bu, namazın yalnız farziyeti değil, bütün uygulama biçiminin de Sünnetle sabitlendiğini gösterir.
- ✽ Hac konusunda da aynı durum vardır. Allah Teâlâ: **“Haccı ve umreyi Allah için tamamlayın.”** buyurur. (Bakara, 196) Fakat ihramın nasıl yapılacağı, tavafın şekli, Arafat vakfesi, Müzdelife, cemreler ve şeytan taşlama gibi menâsikin tafsilatı âyette tek tek zikredilmemiştir.
- ✽ Resûlullah ﷺ Veda Haccı'nda: **“Hac menâsikinizi benden alın.”** buyurarak [2] hac ibadetinin uygulama ayrıntılarını bizzat göstermek suretiyle öğretmiştir.
- ✽ Zekâtta da Kur'an genel çerçeveyi çizer, fakat nisap miktarları, hangi mallardan zekât alınacağı, hesap yöntemleri ve ödeme biçimleri Sünnet ile açıklanmıştır. Dolayısıyla Sünnet devre dışı bırakılırsa, Kur'an'daki birçok emrin tatbik ayrıntısı da bilinemez hâle gelir.
- ✽ İmam Evzâî rahimehullah, Hassân b. Atıyye'den naklen şöyle demiştir: **“Cebrâîl, Kur'an'ı Resûlullah'a ﷺ indirdiği gibi Sünnet'i de indirir ve ona Kur'an'ı öğrettiği gibi Sünnet'i de öğretirdi.”** [3] Bu söz, Sünnet'in vahyin beyan kısmı olduğunu erken dönem âlimlerinin nasıl anladığını gösterir.
- ✽ Kur'an bir ibadeti emredip Resûlullah ﷺ onu fiilen öğretmişse, bu Nebvî tatbiki reddetmek, Allah'ın belirlediği açıklayıcıyı reddetmek anlamına gelir. Bu ise hem akla hem de şer'î yönetime aykırıdır.
- ✽ Netice: Kur'an'a ittibâ, onun emrettiği ibadeti Resûlullah'ın ﷺ sahih öğretimine göre yerine getirmektir. Sünneti devre dışı bırakmak, Kur'an'ın kendi yöntemine muhalefet etmektir.

İLMÎ ÖLÇÜ

Kur'an emri genel bildirir; sahih Sünnet o emrin Nebvî beyanını ve uygulamasını gösterir. İbadeti emreden Kitap'ı, onu öğreten Resûlünden ayırma.

KAYNAKÇA

- [1] Buhârî, *es-Sahih*, Kitâbü'l-Ezân, Bab: İmanın imâmetinde cemaatle namaz kılmak, hadis no: 631.
- [2] Müslim, *es-Sahih*, Kitâbü'l-Hac, Bab: Hac menâsikinin beyanı, hadis no: 1297.
- [3] İbn Abdilberr, *Câmi' Beyânî'l-İlm ve Fadlih*, Sünnet'in hücciyeti ve Kur'an'ı beyanı bahisleri; Hassân b. Atıyye'den nakil.

HADİS İNKÂRCILARINA ŞER'İ REDDİYE

05

ZAYIF VE UYDURMA RİVAYETLERİN VARLIĞI, SAHİH SÜNNETİ GEÇERSİZ KILMAZ

- 1 Hadis kitaplarında zayıf ve uydurma rivayetlerin bulunması, Sünnet'in korunmadığını değil; bilakis onu korumak için erken dönemden itibaren sistematik bir tenkit metodunun uygulandığını gösterir. Eleştiri kültürü olmayan bir ortamda uydurma ile sahih birbirine karıştırdı.
- 2 Kur'an, haber karşısında sorgusuz kabule değil, araştırma ve doğrulamaya çağırır: **"Ey iman edenler! Eğer bir fâsık size bir haber getirirse onu araştırın."** (Hucurât, 6) Muhaddislerin isnad ve râvi tenkidi, bu ilahî emrin fiilî tatbikidir.
- 3 Resûlullah ﷺ adına yalan isnadının bireysel bir hata değil, büyük bir günah olduğu bildirilmiştir: **"Kim benim adıma kasten yalan söyleirse cehennemdeki yerine hazırlansın."** [1] Bu tehdit, ümmeti rivayetleri titizlikle denetlemeye sevk etmiştir.
- 4 Hadis tenkidinde özellikle şu ölçüler kullanılmıştır: isnadın muttasıllığı, râvilerin adaleti, zabtı (hafızası), şâz rivayet olmaması, illet (gizli kusur) bulunmaması. Böylece "rivayet edildi" ile "sahih olarak sabit oldu" birbirinden ayrılmıştır.
- 5 Abdullah b. Mübarek rahimehullah şöyle demiştir: **"İsnad dindendir; isnad olmasaydı isteyen istediğini söylerdi."**[2] Bu söz, kaynağı belli olmayan sözün dine nispet edilemeyeceği ilkesini açıkça ortaya koyar.
- 6 İmam Müslim rahimehullah, Sahîh'inin Mukaddime'sinde uzun uzun açıklamıştır: Güvenilir kimselerden rivayet alma, râvilerin durumunu bilme, cerh edilmiş kimselerden kaçınma; hadis ilminin temel şartlarındandır.[3] Yani hadis geleneği, önüne gelen her sözü sahih kabul eden bir sistem değildir.
- 7 Cerh ve ta'dîl âlimleri, râvilerin doğum ve vefat tarihlerini, kimlerden rivayet ettiklerini, kimlerin ondan rivayet ettiğini, seyahatlerini, hafıza durumlarını, hata ihtimallerini ve rivayet farklılıklarını ayrıntılı biçimde incelemişlerdir. Bu titiz ilim dalı, uydurma rivayetlere karşı en güçlü savunmadır.
- 8 İlelül'l-hadis âlimleri (İbn Ebî Hâtim, Dârekutnî, Beyhakî, İbn Kayyim vb.) birçok rivayetin gizli kusurlarını ortaya koymuş; böylece zayıf ve ma'lûl rivayetler eserlerden ayıklanmıştır. Bu faaliyet, Sünnet'in tahrif edilmesine değil, arındırılmasına hizmet etmiştir.
- 9 Bazı uydurma hadisleri delil göstererek bütün sahih hadisleri reddetmek; sahte para bulunduğu için bütün paranın sahte olduğunu iddia etmeye benzer. Doğru yol, sahihi sakîmden ayıran ilmî kriterleri uygulamaktır.
- 10 Netice itibarıyla, sahih hadislerin varlığı; çok sayıda farklı senedle nakledilmesi, erken nesillerin titizliği ve cerh-ta'dîl ilmi sayesinde kat'î bilgi derecesine ulaşmıştır. Birkaç zayıf rivayet göstermek, bu külliyata zarar vermez.

İLMÎ ÖLÇÜ

Uydurma rivayetin tespit edilmesini Sünnet aleyhine değil, hadis tenkit sisteminin lehine delil olarak değerlendirdi. Hükmü rivayetin varlığına göre değil, ilmî usullerle sabit olan sıhhat derecesine göre ver.

KAYNAKÇA

- [1] Buhârî, *es-Sahîh*, Kitâbü'l-İlim, hadis no: 110; Müslim, *es-Sahîh*, Mukaddime.
- [2] Müslim, *es-Sahîh*, Mukaddime, "İsnadın dinden olduğu" bahsi; Abdullah b. Mübarek'ten naklen.
- [3] Müslim, *es-Sahîh*, Mukaddime, güvenilir râvilerden rivayet alma ve zayıf râvilerden sakınma bahisleri.
- [4] İbn Ebî Hâtim, *el-Cerh ve't-Ta'dîl*; İbn Kayyim, *Tuhfetü'l-Mevdû'ât*; *es-Sevâ'ikü'l-Mürsele*.

HADİS İNKÂRCILARINA ŞER'Î REDDİYE

06

HADİS TENKİDİ İLE SÜNNETİ İNKÂR ETMEK AYNI ŞEY DEĞİLDİR

- ✽ Bir hadisin sıhhatini araştırmak ile sahih Sünnet'in şer'î hücciyetini reddetmek, usûl bakımından birbirinden tamamen farklıdır. Muhaddislerin bir rivayeti tenkit etmeleri Sünnet'e karşı şüphe değil; Resûlullah'a ﷺ nispet edilen haberin gerçekten ona ait olup olmadığını tahkik etme faaliyetidir.
- ✽ Kur'an, delilsiz iddiayı değil burhanı esas alır: *"Eğer doğru söyleyenler iseniz delilinizi getirin."* (Bakara, 111) Hadis ilminde de bir rivayetin kabul veya reddi şahsî beğeniye değil, isnad ve rivayet kriterlerine dayandırılır.
- ✽ Resûlullah ﷺ: *"Kişiye, işittiği her şeyi anlatması yalan olarak yeter."* (1) buyurmuştur. Bu Nebvî ikaz, duyulan her sözün tahkiksiz biçimde Resûlullah'a ﷺ nispet edilemeyeceğini gösterir. Dolayısıyla rivayet tenkidi, Sünnet'in reddi değil nakilde emanetin gereğidir.
- ✽ Muhaddisler bu sebeple bir hadisi değerlendirirken sübût ile delâleti birbirinden ayırmıştır. Önce haberin Resûlullah'tan ﷺ sabit olup olmadığı araştırılır; sahih olduğu belirlendikten sonra lafzın neye delâlet ettiği ve diğer naslarla nasıl anlaşılacağı incelenir.
- ✽ İmam İbn Sirîn rahimehullah şöyle demiştir: *"Şüphesiz bu ilim dindir; öyleyse dininizi kimden aldığınıza bakın."* (2) Bu söz, Selefin rivayet karşısında ne sınırsız kabul ne de sınırsız ret yolunu benimsediğini; nakleden kişinin güvenilirliğini araştırdığını göstermektedir.
- ✽ İmam Buhârî'nin *el-Câmi'u's-Sahîh*'i oluştururken sahih rivayetleri seçmesi de aynı ilmî ayrımın pratiğidir. Kendisinden nakledildiğine göre o şöyle demiştir: *"Sahih olan rivayetleri alıp kitabıma koydum; fakat sahih olanların tamamını almadım."* (3) Demek ki "hadis kitabında bulunmak" ile "hadisin sıhhat şartlarını taşıması" aynı mesele değildir.
- ✽ Hadis inkârcılığındaki metodolojik problem ise burada ortaya çıkar: Muhaddis "Bu rivayet Resûlullah'tan sabit değildir" diyerek belirli bir hadisi ilmî kriterlerle reddeder; hadislerin hücciyetini toptan reddeden yaklaşım ise "Sabit olsa dahi hadis bağlayıcı değildir" diyerek başka bir iddia ileri sürer. İki hükmün delili ve konusu aynı değildir.
- ✽ Bu ayrım yapılmadığında, muhaddislerin zayıf hadisleri reddetmesi hadis inkârına delil gibi sunulabilir. Oysa cerh, ta'dîl, illet ve isnad araştırmasının varlık sebebi tam tersine sahih Nebvî mirası sahih olmayandan ayırarak muhafaza etmektir.
- ✽ Bu nedenle ilmî soru şudur: Tartışılan hadisin sıhhatine mi itiraz ediliyor, yoksa Resûlullah'tan ﷺ sahih olarak sabit olduğu kabul edildiği hâlde onun hücciyeti mi reddediliyor? Önce bu iki iddia birbirinden ayrılmadan sağlıklı bir hadis tartışması yapılamaz.

İLMÎ ÖLÇÜ

Bir hadisin sıhhatini usûlle tenkit etmek Sünnet inkârı değildir; sahih olduğu sabit olan Nebvî haberi sırf hadis olduğu için hüccet saymamak ise ayrı bir usûl iddiasıdır. İkisini birbirine karıştırma.

KAYNAKÇA

- [1] Müslim, *es-Sahîh*, Mukaddime, hadis no: 5.
- [2] Müslim, *es-Sahîh*, Mukaddime; Muhammed b. Sirîn'den naklen: *"إن هذا العلم دين فانظروا عمن تأخذون دين دينكم."*
- [3] İbn Hacer el-Askalânî, *Hedyü's-Sâri Mukaddimetü Fethi'l-Bâri*, Buhârî'nin *Sahîh*'i telif yöntemiyle ilgili nakiller.

HADİS İNKÂRCILARINA ŞER'Î REDDİYE

07

SAHİH HABER-İ VÂHİD, ŞER'Î DELİLDİR

- ✽ “Bir hadis mütevâtir değilse dinî delil olamaz” iddiası, Sahâbenin haber kabul usûlü ve Resûlullah'ın ﷺ tebliğ uygulamasıyla bağdaşmaz. Şer'î haberde yalnız râvî sayısı değil, haberin sübûtu, râvinin adâleti, zabtı ve isnadın sıhhati dikkate alınır.
- ✽ Allah Teâlâ: **“Müminlerin hepsinin toptan sefere çıkmaları gerekmez. Her topluluktan bir grubun dinde derin anlayış kazanması ve kavimleri kendilerine döndüğünde onları uyarması gerekmez mi?”** buyurur. (Tevbe, 122) Âyet, dini öğrenen bir topluluğun öğrendiği bilgiyi diğerlerine tebliğ ve inzâr etmesini meşru kabul etmektedir.
- ✽ Kur'an ayrıca güvenilir haber ile fâsık haberi aynı seviyede değerlendirmez: **“Eğer bir fâsık size bir haber getirirse onu araştırın.”** (Hucurât, 6) Buradaki tahkik emri, haberin sırf tek kişi tarafından nakledilmesi sebebiyle reddedilmediğini; râvinin hâlinin ve haberin güvenilirliğinin araştırıldığını göstermektedir.
- ✽ Resûlullah ﷺ Muâz b. Cebel'i tek başına Yemen'e göndermiş ve ona insanları önce tevhide, ardından namaz ve zekâta davet etmesini emretmiştir. (1) Yemen halkına dinî hükümleri bildiren tek bir elçinin gönderilmesi, güvenilir ferdin haberinin tebliğde dikkate alındığının amelî delillerindendir.
- ✽ Sahâbe de güvenilir bir sahâbiden kendilerine ulaşan Nebvî haberi sırf “bunu tek kişi nakletti” gerekçesiyle reddetmemiştir. Haber sabit olduğunda onunla amel etmiş; gerektiğinde rivayetin doğruluğunu ayrıca tahkik etmişlerdir. Bu, haber-i vâhidin kabulü ile tahkikin birbirine zıt olmadığını göstermektedir.
- ✽ İmam Buhârî rahimehullah bu meseleyi Sahîh'inde müstakil bir başlık altında ele almış ve **“Doğru sözlü tek kişinin ezan, namaz, oruç, farzlar ve ahkâm hususundaki haberinin câiz oluşu”** başlığını koymuştur. (2) Bu başlık, onun haber-i vâhidin hücciyetine dair fikhî tercihinin açık göstergelerindendir.
- ✽ İbn Abdilberr rahimehullah ise ilim ehlinin, âdil râvinin haber-i vâhidini kabul etme ve onunla amel etme hususunda görüşlerini aktararak bu usûlün fıkıh ve hadis ehli arasındaki köklü yerini açıklamıştır. (3)
- ✽ Burada ayrıca sübût ile **bilgi derecesi** birbirinden ayrılmalıdır. Haberlerin kesinlik derecesine dair usûl tartışmaları bulunabilir, fakat bundan “âhâd olan hiçbir sahîh hadis şer'î hüccet değildir” sonucu çıkmaz. Selefin amelî mirası böyle kategorik bir reddi desteklememektedir.
- ✽ Dolayısıyla reddiyenin sorusu şudur: Resûlullah ﷺ güvenilir tek elçiyi din öğretmek üzere gönderiyor, Sahâbe güvenilir ferdin haberini kabul ediyor ve hadis imamları bunu hüccet sayıyorsa; sahîh haber-i vâhidi bütünüyle hükümsüz kılan şer'î delil nedir?

İLMÎ ÖLÇÜ

Bir hadisi yalnız “âhâddır” diyerek reddetme. Önce isnadının sıhhatini ve kabul şartlarını araştır; sahîh olarak sabit olan haber-i vâhidin hücciyetini Selefin rivayet ve amel usûlü içinde değerlendir.

KAYNAKÇA

- [1] Buhârî, *es-Sahîh*, Kitâbü'z-Zekât, hadis no: 1395; Müslim, *es-Sahîh*, Kitâbü'l-İmân, hadis no: 19.
- [2] Buhârî, *es-Sahîh*, Kitâbu Ahbâri'l-Âhâd, “Bâbu mâ câe fi icâzeti haberi'l-vâhidi's-sadûk...”
- [3] İbn Abdilberr, *et-Temhid*, haber-i vâhidin kabulü ve onunla amel edilmesine dair bahisler.

UBEYDULLAH ARSLAN – İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

HADİS İNKÂRCILARINA ŞER'Î REDDİYE

08 SAHİH HADİS, ŞAHSÎ AKIL ÖLÇÜSÜYLE REDDEDİLMEZ

- 1 Hadis inkârında başvurulanan yöntemlerden biri, “*Bu rivayet aklıma uygun gelmiyor*” gerekçesiyle sahih hadisi reddetmektir. Oysa Ehl-i Sünnet usûlünde akıl ile sahih nakil birbirinin rakibi değildir; akıl, nassı anlamada kullanılır fakat sahih nassın sıhhatini şahsî kabule göre iptal eden bağımsız bir hâkim hâline getirilmez.
- 2 Allah Teâlâ: “*Allah ve Resûlü bir işe hükmettiği zaman, mümin erkek ve mümin kadın için o işte başka bir tercih hakkı yoktur.*” (Ahzâb, 36) Buradaki teslimiyet, aklın terk edilmesi değil; Allah ve Resûlünden sahih olarak sabit olan hükmün hevâ ve şahsî kanaatin üzerine çıkarılmasıdır.
- 3 Yine Allah Teâlâ: “*Rabbine yemin olsun ki aralarında çıkan anlaşmazlıklarda seni hakem kılmadıkça, sonra verdiği hükümden dolayı içlerinde bir sıkıntı duymadan tam bir teslimiyetle teslim olmadıkça iman etmiş olmazlar.*” (Nisâ, 65) Âyet, Nebvî hüküm karşısında esas tavrın teslimiyet olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.
- 4 Burada ilmî olarak üç aşama birbirinden ayrılmalıdır: sübût, delâlet ve cem‘. Önce hadisin gerçekten Resûlullah’tan ﷺ sabit olup olmadığı araştırılır; sonra lafzın doğru manası belirlenir; zahiren başka bir nasla problem görülüyorsa bütün deliller birlikte değerlendirilir. İlk aşamaları geçmeden “akla aykırı” hükmü vermek hadis tenkidi değildir.
- 5 Şeyh Abdülaziz b. Bâz rahimehullah bu konuda açık bir usûl ortaya koyar: Aklın görevinin anlamak, düşünmek ve Sünnet söz konusu olduğunda isnadların sıhhatini araştırmak olduğunu; fakat kişisel görüşü Kitap ve Sünnet’in önüne geçirme yetkisinin bulunmadığını belirtir. [1]
- 6 İbn Bâz ayrıca sahih hadislerin yalnız aklî değerlendirmeye reddedilmesini eleştirerek, güvenilir râviler yoluyla gelip illetlerden salim olan bir hadisin şer‘î delil olmaksızın şahsî görüşle reddedilemeyeceğini ifade etmiştir. [2]
- 7 Bu yaklaşım akli değersizleştirmez. Aksine akla kendi ilmî vazifesini verir: isnadı incelemek, lafzı anlamak, delilleri cem etmek, müşkili çözmek ve âlimlerin açıklamalarına müracaat etmek. Fakat “Ben anlamadım” ile “*Bu hadis bâtıldır*” hükümleri aynı değildir.
- 8 Nitekim insan akli bilgi, dil, zaman ve tecrübe bakımından sınırlıdır. Bir nassın hikmetini ilk bakışta kavrayamamak, onun Resûlullah’tan ﷺ sahih olarak gelmediğine delil teşkil etmez. İlmin gereği, anlamadığı noktada rivayeti keyfi biçimde reddetmek değil, tahkik ve tevakkuftur.

Dolayısıyla reddiyenin temel sorusu şudur: Sahih olduğu hadis usûlüyle ortaya konmuş bir rivayeti, yalnız “*bana mantıklı gelmedi*” gerekçesiyle hükümsüz kılmanın Kur’an ve Sünnet’ten delili nedir? Şahsî akli kanaat, müstakil bir cerh ve ta’dil kriteri değildir.

İLMÎ ÖLÇÜ

Akli nassın rakibi değil, onu doğru anlamanın vasıtası olarak kullan. Sahih hadisi şahsî kanaatle reddetmeden önce sübûtunu, delâletini ve diğer naslarla birlikte nasıl anlaşıldığını tahkik et.

KAYNAKÇA

- [1] Abdülaziz b. Bâz, *Devrü’l-Akl Ticâhe’l-Akide ve Keyfiyyetü Muvâceheti’l-Ehvâ*, Şeyh İbn Bâz resmî sitesi.
- [2] Abdülaziz b. Bâz, *el-Hazer min Tahkimi’l-Ukûl fi Reddi’l-Ehâdisi’s-Sahîha*, Şeyh İbn Bâz resmî sitesi.
- [3] Muhammed Nâsirüddin el-Elbânî, *el-İrvâü’l-Gâlib fi Tahrîci Ehâdisi Menâri’s-Sebil*, Mukaddime.

HADİS İNKÂRCILARINA ŞER'İ REDDİYE

09

SÜNNET DE VAHİY KAYNAKLI NEBEVÎ BEYANDIR

- ✱ Hadis inkârında temel hatalardan biri, vahyi yalnız Kur'an lafızlarıyla sınırlandırmak ve Resûlullah'ın ﷺ din adına sahih olarak sabit olan beyanlarını bütünüyle beşerî söz seviyesine indirmektir. Kur'an ise Nebî'nin dinî tebliğini hevâdan konuşma olarak nitelemez.
- ✱ Allah Teâlâ: **"O, hevâdan konuşmaz. O, kendisine vahyedilen bir vahyden başkası değildir."** buyurmuştur. (Necm, 3-4) Bu âyet, Resûlullah'ın ﷺ risâlet vazifesi kapsamında yaptığı Nebevî beyanın ilahî yönlendirmeden bağımsız olmadığını ortaya koyan temel delillerdendir.
- ✱ Kur'an ayrıca: **"Allah sana Kitabı ve hikmeti indirmiş ve sana bilmediğini öğretmiştir."** buyurur. (Nisâ, 113) Burada Kitap ile hikmetin birlikte zikredilmesi, Selef âlimlerinin Sünnet'in vahiy ve teşrîdeki yerini açıklarken dayandıkları önemli Kur'an delillerindendir.
- ✱ Nitekim Resûlullah ﷺ şöyle buyurmuştur: **"Dikkat edin! Bana Kitap ve onunla beraber onun bir benzeri verilmiştir."**[1] Hadis, Kur'an dışında Resûlullah'a ﷺ verilen bağlayıcı Nebevî öğretinin varlığına doğrudan delâlet etmektedir.

İBN
USEYMİN

Şeyh Muhammed b. Sâlih el-Useymin rahimehullah der ki: **"Sünnet de vahiydir. Çünkü Allah Teâlâ: 'Allah sana Kitabı ve hikmeti indirmiş' buyurdu. Hikmet, Resûlullah'ın ﷺ sözleri ve fiilleridir. Nebî'nin sözleri vahiydir; vahyedilmediği bir şeyi din adına söylemesi mümkün değildir."**[2]

ABDÜLKEİRİM
EL-HUDAYR

Şeyh Abdülkerim el-Hudayr hafızahullah şöyle der: **"Sünnet, Allah'ın Resûlüne indirdiği vahiydir. O, Resûlullah'ın ﷺ söylediği, yaptığı ve onayladığı şeylerin tümünü kapsar. Kur'an'ın açıklarını açıklar, detaylandırır, hükümlerini tebyin eder. Ona itaat etmek, Allah'a itaattir."**[3]

ABDÜRREZZÂK
EL-BEDR

Şeyh Abdürrezzâk el-Bedr hafızahullah: **"Sünnet, Resûlullah'a ﷺ vahyedilen dinin bir parçasıdır. Allah Teâlâ onu insanlar için açıklamasını emretti. Sünnet'i reddetmek, Allah'ın dinini eksiltmek ve Resûl'e karşı gelmektir."**[4]

ABDÜLAZİZ
ET-TARİFİ

Şeyh Abdülaziz et-Tarîfî der ki: **"Kur'an'da birçok âyet, Sünnet'in vahiy olduğuna delâlet eder. Allah: 'O hevâdan konuşmaz' buyurarak, O'nun söz ve fiillerinin vahiy olduğunu bildirir. Sünnet, Kur'an'ın mücmelini tafsîl eder, hükümlerini açıklar ve sınırlarını belirler."**[5]

MUHAMMED
NÂSİRÜDDİN
EL-ELBÂNİ

Şeyh Elbânî rahimehullah der ki: **"Sahih Sünnet, kesin olarak dinin ikinci kaynağıdır. Kur'an'ın bir parçası değildir; fakat vahiydir. Resûlullah'a ﷺ vahyedilmiştir. Sahih olarak sabit olduğunda Kur'an'ın hücciyeti gibi hüccettir."**[6]

- ✱ Bu noktada vahiy olmak ile Kur'an olmak birbirine karıştırılmamalıdır. Her Kur'an vahiydir; fakat Allah'ın Resûlüne bildirdiği her vahiy Kur'an lafzı olmak zorunda değildir. Sünnet, Kur'an'la aynı tilâvet hükümlerine sahip ikinci bir Kur'an değildir; fakat sahih olarak sabit olduğunda şer'î hücciyet taşıyan Nebevî vahiy ve beyandır.

- ✱ Tarîfî ayrıca ilk dönem imamlarının din meselelerini Kitap ve Sünnet bütünlüğü içerisinde ele aldıklarını; Sünnet'te sabit olan hükümlerin de vahiy kapsamında değerlendirildiğini belirtir. Bu yaklaşım, Sünnet'in sonradan Kur'an'a eklenmiş yabancı bir kaynak olarak görülmediğini göstermektedir.

- ✱ Buradaki akademik ayırım önemlidir: Kur'an'ın lafzı ve manası vahiydir, tilâveti ibadettir ve mushaf olarak nakledilmiştir; Sünnet ise Nebevî söz, fiil ve takrirlerle şer'î beyanı taşır. İkisinin nakil ve hüküm özelliklerinin farklı olması, sahih Sünnet'in hücciyetini ortadan kaldırmaz.

Dolayısıyla reddiye'nin temel sorusu şudur: Kur'an, Resûlullah'a ﷺ Kitap yanında hikmetin de indirildiğini bildiriyor ve sahih hadis "Bana Kitap ve onunla beraber bir benzeri verildi" diyorsa, Nebevî beyanı bütünüyle vahiy dairesinin dışında bırakmanın şer'î delili nedir?

İLMÎ ÖLÇÜ

Vahyi yalnız Mushaf lafızlarıyla sınırlandırma. Kur'an ile Sünnet'in özelliklerini birbirine karıştırmadan, sahih Nebevî beyanın vahiy kaynaklı oluşunu ve şer'î hücciyetini kabul et.

KAYNAKÇA

- [1] Ebû Dâvûd, *es-Sünen*, Kitâbü's-Sünne, hadis no: 4604; Ahmed b. Hanbel, *el-Müsned*, (Mikdâm b. Ma'dikerib), 3/17.
- [2] İbn Useymin, *el-Kavâidü'l-Müselles fî Sahihî'l-Ehâdis ve'l-Âsâr*, s. 132.
- [3] Abdülkerim el-Hudayr, *Usûlü'l-Hadis ve Mustalahuh*, s. 19-20.
- [4] Abdürrezzâk el-Bedr, *el-Cevâbü'l-Kâfi li'l-Mübeddi*, s. 43.
- [5] Abdülaziz et-Tarîfî, *Şerhu's-Sünne li'l-Müzenî*, "Sünnetin tarifi ve konumu" dersi.
- [6] Muhammed Nâsirüddin el-Elbânî, *Silsiletü'l-Ehâdisi's-Sahihah*, Mukaddime, s. 15-16.

UBEYDULLAH ARSLAN – İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.

HADİS İNKÂRCILARINA ŞER'Î REDDİYE

10

“KUR'AN BİZE YETER” SÖZÜ, KUR'AN'IN SÜNNET'E VERDİĞİ MAKAMLA BAĞDAŞMAZ

- ✽ “Biz yalnız Kur'an'a tâbiyiz” sözü ilk bakışta Kur'an'a bağlılık ifade ediyor görünse de ilmî ölçü şudur: Kur'an'ın kendisi Resûlullah'ın ﷺ Sünnetine ittibâyı emrediyorsa, Kur'an adına Sünnet devre dışı bırakılamaz.
- ✽ Allah Teâlâ: *“De ki: Eğer Allah'ı seviyorsanız bana tâbi olun ki Allah da sizi sevsin.”* buyurmuştur. (Âl-i İmrân, 31) Âyette Allah sevgisinin doğruluğu yalnız bir iddiaya değil, Resûlullah'a ﷺ ittibâ şartına bağlanmıştır.
- ✽ Yine: *“Resûle itaat edin ki merhamet olunaszınız.”* buyrulur. (Nûr, 56) Bir başka âyette ise Resûlün emrine muhalefet edenler açıkça uyarılmıştır: *“Onun emrine aykırı davrananlar, başlarına bir fitne gelmesinden veya elem verici bir azaba uğramaktan sakınsınlar.”* (Nûr, 63)
- ✽ Resûlullah ﷺ de yalnız Kur'an'ı kabul edip Nebvî hükmü dışlayan yaklaşım hakkında önceden uyarmıştır: *“Dikkat edin! Sizden birini, emrettiğim veya yasakladığım bir şey kendisine ulaştığında koltuğuna yaslanmış hâlde ‘Biz bunu bilmiyoruz; Allah'ın Kitabında ne bulursak ona uyarız’ derken bulmayayım.”* [1]
- ✽ Bu sebeple “Kur'an mı, hadis mi?” şeklindeki karşıtlık baştan hatalıdır. Ehl-i Sünnet'in usûlünde sahih Sünnet Kur'an'a rakip değildir; Kur'an'ın kendisine ittibâyı emrettiği Resûlün ﷺ beyanıdır.

İBN
USEYMİN

Şeyh Muhammed b. Sâlih el-Useymin rahimehullah der ki: “Sünnet, vahiydir. Allah Teâlâ Resûlüne yalnız Kur'an'de değil, onunla amel etmesini, açıklamasını ve insanlara öğretmesini de emretmiştir. Sünnet'i terk etmek, Allah'ın Resûlünü yalanlamak demektir. ‘Kur'an bize yeter’ sözü, Kur'an'ın Resûle itaati emreden nasslarıyla çelişir.” [2]

ABDÜLAZİZ
ET-TARÎFÎ

Şeyh Abdülaziz et-Tarîfî der ki: “Kur'an'ın birçok âyetinde Allah Resûlüne itaat edilmesi emredilir. Sünnet ise Kur'an'ın mücmelini tafsil eder, mutlakını takyid eder, umumunu tahsis eder. Sünnet'i reddeden kimse, bilerek veya bilmeyerek Kitap'a muhalefet etmiş olur.” [3]

ABDÜLKERİM
EL-HUDAYR

Şeyh Abdülkerim el-Hudayr hafızahullah şöyle der: “Allah'ın Resûlünün söz ve fiillerini bırakıp ‘Bize yeter’ demek büyük bir yanlıştır. Çünkü Allah Teâlâ Resûlüne itaat etmemizi emretmiş, onun dinimizi açıklayıp beyan ettiğini bildirmiştir. Sünnet olmadan Kur'an anlaşılamaz.” [4]

ABDÜRREZZÂK
EL-BEDR

Şeyh Abdürrezzâk el-Bedr der ki: “Kur'an'la yetindiğini söyleyen kimse, gerçekte Kur'an'ın gereğini yerine getirmiş olmaz. Çünkü Allah Teâlâ: ‘Resûle itaat edin’ buyurmuştur. Sünnet, Kur'an'ın açıklayıcısıdır ve onunla birlikte alınır.” [5]

MUHAMMED
NÂSİRÜDDİN
EL-ELBÂNÎ

Şeyh Elbânî rahimehullah der ki: “Hadisleri yalnız Kur'an'da aynı hüküm açıkça bulunursa kabul ederiz diyenler hatalıdır. Çünkü Allah Teâlâ Resûle itaati emretmiş ve onun söylediklerine uymamızı istemiştir. Sahih Sünnet, Kur'an'ın emrettiği şekilde hüccettir ve vahiydir.” [6]

- ✽ Burada ayrıca şahıslar hakkında acele hüküm vermekle bir fikrin ilmî hükmünü ortaya koymak birbirinden ayrı şeylerdir. Elbânî de belirli bir sahih hadisi reddeden kişi hakkında hüküm verirken, hadisin o kimse açısından sübût derecesi, yakîn seviyesi ve inkârın keyfiyeti gibi hususlarda tafsil yapılması gerektiğini vurgular. [7]
- ✽ Netice şudur: Kur'an'a gerçekten bağlılık, Kur'an'ın Resûlullah'a ﷺ verdiği beyan, hüküm ve ittibâ makamını kabul etmektir. Kitap ile sahih Sünnet arasında tercih yapılmaz; her biri şer'î konumu içerisinde kabul edilir.
- ✽ Dolayısıyla reddiye'nin temel sorusu şudur: Kur'an, Resûlullah'a ﷺ Kitap yanında hikmetin de indirildiğini bildiriyor ve sahih hadis “Bana Kitap ve onunla beraber bir benzeri verildi” diyorsa, Nebvî beyanı bütünüyle vahiy dairesinin dışında bırakmanın şer'î delili nedir?

İLMÎ ÖLÇÜ

“Kur'an bize yeter” sözünü Kur'an'ın kendisine arz et: Kur'an seni Resûle itaate ve ittibâyâ çağırıyorsa, sahih Sünnet'i Kur'an adına dışlama.

KAYNAKÇA

- [1] Ebû Dâvûd, *es-Sünen*, Kitâbü's-Sünne, hadis no: 4605; Tirmizî, *es-Sünen*, hadis no: 2663.
- [2] Muhammed b. Sâlih el-Useymin, *el-Cevâbü'l-Müfîd*, (Sünnet'in yeri bahsi), s. 45.
- [3] Abdülaziz et-Tarîfî, *Ebvâbü's-Sünne*, 1. ders: “Sünnet'in tarifi ve konumu”.
- [4] Abdülkerim el-Hudayr, *Usûlü'l-Hadis ve Mustalahuhu*, s. 29–30.
- [5] Abdürrezzâk el-Bedr, *Şerhu Usûli's-Sünne li'bni Ebî Zemenin*, (Sünnet'in yeri), s. 18–21.
- [6] Muhammed Nâsiruddîn el-Elbânî, *Silsiletü'l-Hüdâ ve'n-Nûr*, (Hadis inkârcılarına reddiye), no: 1.
- [7] Muhammed Nâsiruddîn el-Elbânî, *el-İrvâ' fi'd-Def' anî's-Sahâbe*, (İnkârcıların hükmü bahsi), s. 24–27.

UBEYDULLAH ARSLAN – İSLAM DAVETÇİSİ

Okuduğunuz için teşekkür ederim.